

اختیار: امری انکارناپذیر و حقیقتی وجدانی یعنی در خود به روشنی درمی یابیم و بی نیاز از استدلال می باشد و مشهود است. تعریف اختیار ← توانایی بر انجام یک کار و یا ترک آن.

انواع امور (کارها)	۱) امور غیراختیاری	انسان توانایی در گزینش و انتخاب آنها را ندارد.
	۲) امور اختیاری	انسان توانایی در گزینش و انتخاب آنها را دارد.

محدود هستند مانند فکر کردن و حرکت دستی که شخص برای غذا خوردن بالا و پایین می آورد. مبنای تصمیم گیری ها انسان است و تعیین کننده عاقبت و سرنوشت انسان است.

شعر مولوی

آن یکی می رفت بالای درخت] انکار عقیده جبری گری

۱) تفکر و تصمیم] سبک و سنگین کردن کارها و تردید در آنها

مصرع: این که فردا این کنم یا آن کنم؟

۲) احساس رضایت یا پشیمانی: مصرع: دریغ (افسوس) - شرم - پشیمانی

پذیرفتن آثار و عواقب عمل و اساس عهدها و پیمانها است.

در مصرع: سنگ و کلوخ

معنی: ما راه رستگاری به او نشان دادیم حال یا سپاسگزار خواهد بود یا ناسپاس.

«انا هدیناه السبیل اما» انسان در چارچوب قوانین حاکم بر هستی حق انتخاب دارد.

شاگردا و اما کفورا» بیانگر وجود اختیار (آزادی و اراده) (شاگردا و کفورا)

هدایت ویژه تشریحی (فلسفه نبوت) (هدیناه)

توحید در ربوبیت

وجود اختیار

قد جاءکم بصائر] بصیرت و بینش

هدایت تشریحی

فمن ابصر و من عمی: اختیار و مسئولیت

ذلک بما قدمتم: اختیار و مسئولیت پذیری - آثار ماتقدم (محدود)

لیس بظلام: اختیار - عدل الهی

قدر و قضای الهی:

یعنی ← اندازه

ریشه، زمینه و جایگاه قدر ← علم الهی

قدر کلید واژه: اندازه - حدود - ویژگی ها - کیفیت ها و کلیه روابط میان موجودات - تعیین طول و عرض و حجم، موقعیت مکانی و موقعیت زمانی

قانون و قانونمندی ها - ریزه کاری ها - نقشه و طرح - اختیار انسان (یک تقدیر الهی است).

نمی توان گریخت پس محال (غیرممکن) است. (خروج موجودات از تقدیرات الهی، ناممکن است).

قطعی و تخلف ناپذیر است.

مختار بودن انسان (نظام مقدر جهان و اراده و اختیار انسان، طولی است.) (مختار بودن به انسان عطاء شده است.)

مثال برای مایع بودن آب - درجه نقطه جوش آب

تقدیر الهی تعداد الکترونها هر عنصر و ویژگی آن

(قدر الهی) تعیین پدیده ها

مدار حرکت ماه به دور زمین

اعضای بدن انسان و فعالیت هر یک

یعنی ← انجام رساندن - پایان دادن - حکم کردن - حتمیت بخشیدن

قضای منشاء و ریشه قضای الهی ← اراده الهی

الهی کلید واژه: فرمان و حکم - اراده - اجراء - پیاده کردن - داوری - ایجاد کردن - تاثیر گذاری پدیده ها در نظام جهان - وساطت فرشتگان

می توان گریخت پس ممکن است و تخلف پذیر است. (قطعی نیست)

حضرت علی(ع)(مرجعیت دینی): از قضای الهی به قدر الهی پناه می برم.
 دیوار کج / فرو ریختن دیوار کج / قدر الهی / قضای الهی

رابطه اختیار انسان با اراده خداوند

انواع علت‌های موثر در پیدایش هر پدیده

چند عامل به صورت مجموعه ای مشارکتی (با یکدیگر مشارکت)

یک کار مشارکتی با نقش‌های متفاوت هر عامل

عدم تحقق انجام یک کار به تنهایی

(۱) علل عرضی اثر خاص هر علل مستقل از دیگر عوامل است. (هیچگونه ارتباط علت و معلولی [وجوددهندگی و وجودگیرندگی] نباشد).

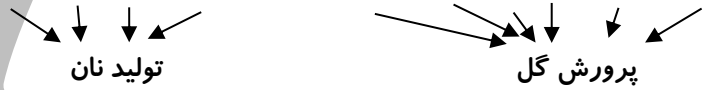
عوامل و عناصر اثر خاصی را، مستقل از دیگری، اعمال می کند.

هر عامل، به طور مستقیم (بی واسطه) نقش خاصی را بر عهده دارد که با نقش دیگری متفاوت است.

کلید واژه: مشارکت- مستقل از دیگری- بی واسطه- تاثیر مستقیم- در یک ردیف بودن- نقش‌های متفاوت- به هم پیوسته

مثال علل عرضی: باغبان- خاک - نور- آب- کود- سم و / نانوا- آرد- آب- نمک

تاثیر چند عامل در پیدایش یک پدیده اینگونه است که یک عامل در عامل دوم اثر می گذارد و

عامل دوم در عامل سوم تاثیر می کنند. (دو موجودی که یکی معلول و دیگری علت آن داست).

(۲) علل طولی تاثیر عوامل به صورت تقدم و تاخر در عامل بالاتر

هر علتی، به ترتیب، علت بودن خود را از عامل بالاتر (مرتبه و رتبه بالا) می گیرد.

کلید واژه: غیرمستقیم- باواسطه بودن- وابسته بودن- مقدم و موخر- با اجازه علت بالاتر- مرتبه های مختلف

مانند: میوه سیب در طول درخت سیب قرار دارد.

ویژگی اختیار انسان، یک تقدیر الهی است.

رابطه اراده انسان وجود اختیار و اراده انسان به علت اراده الهی است.

با اراده خداوند اراده انسان، در طول اراده خدا و موخر از آن است و با آن منافات ندارد.

در فعل اختیاری، تا زمانی که انسان به انجام فعلی اراده نکند، آن فعل انجام نمی گیرد.